

Lausuntopyyntö terrorismin rahoittamista koskevien säännösten muuttamista koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoa terrorismin rahoittamista koskevien säännösten muuttamista koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta.

Hallituksen esityksen luonnoksen mukaan terrorismin rahoittamisrikoksia koskevia rikoslain (39/1889) 34 a luvun säännöksiä muutettaisiin ensinnäkin niin, että luvun 5 a §:ssä säädettäisiin uutena terrorismirikoksena rangaistavaksi terroristin rahoittaminen. Mainitusta rikoksesta tuomittaisiin vähintään neljän kuukauden ja enintään kuuden vuoden vankeusrangaistukseen se, joka suoraan tai välillisesti antaa tai kerää varoja rahoittaakseen tai tietoisena siitä, että niillä rahoitetaan henkilöä, joka lausumiensa, esittämiensä uhkausten tai hänen toiminnastaan muuten saatujen tietojen perusteella toimii tehdäkseen rikoslain 34 a luvun 1 tai 1 a §:ssä tarkoitettuja rikoksia (terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset ja terroristisessa tarkoituksessa tehty radiologista asetta koskeva rikos) tai osallistuakseen niiden tekemiseen rikoslain 5 luvun 3-6 §:ssä tarkoitettuna rikokseen osallisena. Terroristin rahoittamisen yrittäminen olisi rangaistava.

Terroristiryhmän rahoittamista koskevat säännökset siirrettäisiin muutettuina rikoslain 34 a luvun 5 b §:ään. Tunnusmerkistön kirjoitustapaa muutettaisiin niin, että se vastaa terrorismin rahoittamisen rangaistussäännöksissä noudatettavaa kirjoitustapaa, jonka mukaan varojen antajalla tai kerääjällä täytyy olla tietty tarkoitus tai tietoisuus. Terroristiryhmän rahoittamisen rangaistusasteikkoa muutettaisiin niin, että myös mainitusta rikoksesta voitaisiin tuomita vankeutta vähintään neljä kuukautta ja enintään kuusi vuotta. Voimassa olevan lain mukaan terroristiryhmän rahoittamisesta voidaan tuomita sakkoa tai enintään kolme vuotta vankeutta. Lisäksi poistettaisiin terroristiryhmän rahoittamisen rangaistavuuden toissijaisuus suhteessa säännöstelyrikoksia koskeviin säännöksiin, joita sovelletaan silloin, kun kiellon vastaisesti luovutetaan varoja henkilölle, jonka varat on terrorismiin liittyvistä syistä jäädytetty.

Rikoslain 34 a luvun 5 §:ssä rangaistavaksi säädetyin terrorismin rahoittamisen rikosnimike ehdotetaan muutettavaksi "terrorismirikoksen rahoittamiseksi". Mainittua rikosta koskeviin säännöksiin tehtäisiin lisäksi tarkennukset sen selventämiseksi, että rahoittamisteon tulee kohdistua tietyn nimisen rikoksen rahoittamiseen. Lisäksi säännösten järjestystä muutettaisiin johdonmukaisuussyistä.

Terrorismirikosten rangaistussäännösten muutosten edellyttämät muutokset tehtäisiin rikosten selvittämisessä, paljastamisessa ja estämisessä käytettäviä salaisia pakkokeinoja ja salaisia tiedonhankintakeinoja koskeviin pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun ja poliisilain

(872/2011) 5 luvun säännöksiin. Keinokohtaisista säännöksistä muutettaisiin telekuuntelua, televalvontaa, peiteltyä tiedonhankintaa, teknistä kuuntelua ja asuntokuuntelua koskevia säännöksiä.

Lisäksi tehtäisiin lähinnä teknisluonteisia muutoksia eräisiin muihin terrorismin rahoittamisrikoksiin liittyviin säännöksiin. Nämä muutokset koskisivat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohtaa, rikosrekisterilain (770/1993) 6 b §:n 2 momenttia, verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 18 §:n 1 momentin 6 kohtaa, julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 80 §:n 1 momenttia sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) 84 §:n 1 momenttia.

Tausta

OECD:n yhteydessä toimiva rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastainen toimintaryhmä FATF (Financial Action Task Force) ja YK:n turvallisuusneuvoston terrorismin vastaisen komitean sihteeristö CTED (Counter-Terrorism Committee Executive Directorate) ovat kahdesti maavierailujen johdosta laadituissa raporteissa, jälkimmäisen kerran vuonna 2019, katsooneet Suomen rikoslainsäädännössä olevan puute yksittäisen terroristin rahoittamisen rangaistavuuden suhteen. FATF:n näkemys perustuu sen terrorismin rahoittamista koskevaan suositukseen. YK:n turvallisuusneuvosto on päätöslauselmassaan 2462 (2019) vahvasti kehottanut jäsenvaltioita laittamaan täytäntöön FATF:n suositukset. Suomi on FATF:n jäsenenä poliittisesti sitoutunut laittamaan toimintaryhmän suositukset kansallisesti täytäntöön. FATF ja CTED ovat lisäksi pitäneet terroristiryhmän rahoittamisen rangaistusasteikkoa lievänä.

Kysymys ei ole pelkästään kansainvälisten velvoitteiden toteuttamisesta, vaan myös sen varmistamisesta, että terrorismin rahoittamista koskevat rangaistussäännökset ovat kattavia suhteessa sääntelyn tavoitteeseen eli ihmisten henkeä, terveyttä ja turvallisuutta hyvin vakavasti vaarantavan rikollisuuden torjumiseen ja että säännökset ovat rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta selkeitä. Lisäksi on huolehdittava siitä, että terrorismin rahoittamisrikosten rangaistusasteikot vastaavat rikosten rangaistusarvoa eli niiden ajateltavissa olevien ilmenemismuotojen osoittamaa teon paheksuttavuutta, vahingollisuutta ja vaarallisuutta sekä tekotyypin ilmentämää tekijän syyllisyyttä.

Tavoitteet

Lainsäädäntöehdotusten tavoitteena on saattaa Suomen lainsäädäntö vastaamaan FATF:n terrorismin rahoittamisrikosta koskevaa suositusta 5 ja sen täytäntöönpanoon liittyvää YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 2462 (2019). Samalla toteutetaan CTED:n suositus terrorismin rahoittamista koskevan lainsäädännön selventämisestä.

Kattavilla terrorismin rahoittamista koskevilla rangaistussäännöksillä estetään ihmisten henkeä, terveyttä ja turvallisuutta hyvin vakavasti vaarantavien rikosten tekemistä. Lainsäädäntömuutosten tarkoituksena on huolehtia myös siitä, että rangaistussäännökset

ovat rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen edellyttämällä tavalla tarkkarajaisia ja että rangaistusasteikot vastaavat rikosten rangaistusarvoa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne terrorismin rahoittamista koskevien säännösten muuttamista koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta.

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausunnon antaakseen lausunnonantajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi. **HUOM. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.**

Aikataulu

Lausunto hallituksen esityksen luonnoksesta pyydetään toimittamaan **viimeistään perjantaina 6.3.2020.**

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa lainsäädäntöneuvos Janne Kanerva (puhelinnumero 02951 50176, sähköpostiosoite janne.kanerva(at)om.fi.)

Liitteet:

[Terrorismin rahoittaminen \(HE-luonnos 13.12.2019\).pdf](#)

[Huvudsakligt innehåll och lagförslag.pdf](#)

Jakelu:

Amnesty International - Suomen osasto ry
Auktorisoidut Lakimiehet ry/Pj Petteri Snell
Eduskunnan oikeusasiamies
Etelä-Suomen syyttäjäalue
Finanssivalvonta
Helsingin hovioikeus
Helsingin kärjäoikeus
Helsingin yliopisto/professorit Kimmo Nuotio ja Sakari Melander

Julkiset Oikeusavustajat ry/Pj Tommi Parviainen
Keskusrikospoliisi
Oikeusrekisterikeskus
Pirkanmaan käräjäoikeus
Poliisihallitus
Sisäministeriö
Suojelupoliisi
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Lakimiesliitto ry
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry
Suomen Punainen Risti ry
Suomen tuomariliitto fy
Tulli
Turun hovioikeus
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoasiainministeriö
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Koivisto Ari-Pekka
Oikeusministeriö

Kanerva Janne
OM